

**CODEX DEONTOLOGICUS
MEDICORUM**

ARSTIDE KOJA VÄLJAANNE

1 9 3 6

Eraldine äratõmme ajakirjast Eesti Arst 1936, nr. 10, 7. okt.

Codex Deontologicus Medicorum.

Antud Arstide Koja Nõukogult 9. veebruaril 1936.

1. Üldosa.

§ 1. Arsti kutsetöö kõrgeks eesmärgiks on rahva tervis- hoiuline hüve. Selle kutsetöö ülesanne on nii üksiku rahva- liikme kui ka kogu rahva tervise hooldamine.

§ 2. Arsti kohuseks on täita kõiki oma kutsealalisi üles- andeid põhjalikult ning innukalt ja oma käitumisega, nii oma kutsetegevuses kui ka väljaspool, kõigiti väärida lugupida- mist ja usaldust, mida nõuab arstikutse.

§ 3. Arst peab ilmuma kutsutud kohta igal ajal. Ta on vastutav mitte ainult seaduse ees, vaid ka moraalselt kõigi tagajärgede eest, mis võivad tekkida sellest, kui ta küllaldase põhjusega ei järgne kutsele haige juurde.

§ 4. Arst oma kutse au nimel peab kõigiti püüdma väärida haige usaldust, kuigi seejuures peaks kannatama arsti oma kas- sud. Oma nõuannetes ja ravitoimingutes arst peab laskma end juhtida ainuüksi ravialuse tervisliku hüve eesmärgist.

§ 5. Arst peab osutama võrdset hoolt ja vastutulekut kõi- gile abitarvitajaile, jättes kõrvale kõik kaalutlemised haige seltskondliku, varandusliku või moraalse taseme või tema ter- visliku seisukorra raskuse kohta.

§ 6. Arst peab haigete visiteerimisel ja konsultatsioonide korraldamisel endale võtma juhiseks haige seisukorra ja haige või tema eest hoolitsejate soovid. Igal juhul arsti vi- siitide arv ei tohi ületada otsese vajaduse piire.

§ 7. Arst haigele või tema omakseile haiguse kohta sele- tuste andmisel peab hoiduma käsitlemast haigusse puutuvaid arstiteaduslikke üksikasju, mis hiljemini võivad põhjustada arusaamatusi nii arstide omavahel kui ka teise arsti ja haige ning tema omaste vahel, kusjuures arstil on keelatud oma kut-

setegevuse alal anda abitarvitajaile või nende omakseile eba-teaduslikke seletusi ja kirjeldusi.

§ 8. Arstil on keelatud end segada abitarvitaja perekondlikesse asjusse, kui teda selleks eriti ei palu haige või tema eest hoolitsejad.

§ 9. Arst peab abistama vajaduse korral haiget tema usu-liste, vaimsete ja aineliste vajaduste korraldamisel. Kui haige soovib kutsuda vaimulikku, notari või mõnda ametisikut, sugulast või sõpra, arst on kohustatud selleks aegsasti näitama sobiva aja.

§ 10. Arsti aukohuseks on hoida kutsesaladust, s. o. kõike seda, mida ta oma kutsetegevuses on näinud, kuulnud või mõistnud. Kutsesaladuse arst võib avaldada ainult seaduses ettenähtud juhtudel ja tervishoiulisil kaalutlusil, tekkiva hädaohu vältimiseks. Arstil on keelatud oma kutsetegevusse puutuvaid andmeid avaldada oma raamatutes ja teaduslikes publikatsioonides nii, et sellest võiks põhjustuda kutsesaladuse rikkumine. Arst on kohustatud hoidma kutsesaladuse kohustuse alla kuuluvaid andmeid nii, et nendele ei oleks juurdepääsu kõrvalistel isikutel. Oma perekonnaliikmeile avaldab arst kutsealalisi andmeid ainult tegeliku vajaduse piirides suurima tagasihoidlikkusega.

§ 11. Arstil on soovitatav võtta pidevalt osa arstlike kutseorganisatsioonide tegevusest oma kutsealal edenemiseks, kutsealaliste eesmärkide teadlikuks taotlemiseks ja kollegiaalsete vahekordade arendamiseks.

§ 12. Arst peab kõigiti kaasa aitama rahvatervishoiu tööle, eriti nakkushaiguste ärahoidmise ja tõkestamise alal. Selleks arst mitte ainult ei täida täpsalt vastava normistiku nõuded, vaid — pidades silmas taotletavat eesmärki — püüab vajaduse korral teha rohkem kui seadus temalt otseselt nõuab.

§ 13. Arst peab kogu oma tegevuses seisma teadusliku ravisüsteemi alusel ja astuma võitlusesse ebaravimisega igal juhul. Arst peab täpsalt kontrollima ja jälgima tema juhatusel või vastutusel töötava tervishoiupersonaali tegevust.

§ 14. Arst on kohustatud igal juhul säilitama inimese elu. Lootejärgus võib tärkava elu katkestamist põhjendada ainu-

üksi ema elu ja tervist otseselt ähvardav seisund. Arstil on keelatud sundiva põhjusega hävitada inimese sigivusvõimet.

§ 15. Arstil on keelatud terapeutilised — nii medikamentarsed kui kirurgilised — toimingud, mis ei ole teaduslikult küllaldaselt põhjendatud, samuti põhjendamatu katsestamine ja igasugune tegevus, mis võib piirata vaimselt tervet inimest tema tahte vabaduses või rippumatuses.

§ 16. Arstitunnistuse väljaandmine nii kohtutele kui ka muudele asutistele esitamiseks võib toimuda ainult arsti enese poolt ettevõetud otsekohe järelevaatuse põhjal, kusjuures tunnistuses esineva arvamuse aluseks tuleb võtta isiku tervisliku seisukorra põhjalikul läbivaatusel saadud andmed ja teaduslikud tõekspidamised.

Arstil on keelatud igasuguste „sõbratunnistuste“ väljaandmine. Arstlike tunnistuste ja õienduste andmisel arst peab olema teadlik selles, et ta need annab arstivande all ja et tõeloludele mittevastava tunnistuse või õienduse andmine on tegu, mis võrdub kohtule valetunnistuse andmisele.

Arstil on keelatud anda teateid või tunnistusi ravi- või toitevahendite ja muu sarnase kohta nende äriliseks reklaamimiseks mitteametlikes trükitoodes või muis mitteametlikes väljaannetes.

2. Arsti praktika.

§ 17. Arstil on keelatud oma kutsetegevuse reklaamine nii avalikult kui ka eraviisil. Reklaamimise all mõeldakse: sagedat ja pealetükkivat kuulutamist, silmatorkavate siltide väljapanemist, kuulutuste ülespanemist apteekides (kaasa arvamata kohalikkude arstide ühised nimekirjad, aadresside, eriala ja kõnetundide äranäitamisega), raudteejaamades ja muudes avalikkudes kohtades, reklaamkirjade väljajagamist, tasuta ravi pakkumist, erilisel mõjuvate arstimite ja meetodite abitarvitajaile teatavaks tegemist, tänukirjade, ravimis- ja operatsiooniteadete avaldamist mitteametlikes ajakirjades, mitteametjaliste võhikute kutsumist arstlike toimingute juurde, reklaamloengute pidamist juurdekuuluva

nõuandega abitarvitajaile ja teisi ebaharilikke võtteid abitarvitajate juurdetõmbamiseks.

§ 18. Arstile on lubatud kuulutamine trükitoodetes prak-tiseerimise alustamisel kolme kuu kestel oma äranägemise ko-hase sagedusega, praktika katkestamise puhul kolm korda enne ja kolm korda pärast katkestamist ja elukoha vahetuse puhul — ühe kuu jooksul, arsti poolt soovitud sagedusega, kusjuures avaldatava kuulutuse suurus igal korral peab olema kooskõlas kohalike arstide poolt harilikult kasustatava suuru-sega. Peale seda arstile on lubatud kuulutada trükitoodetes 12 korda aastas oma äranägemise kohase sagedusega. Arstlike kuulutuste suuruse lubatavaks ülemääraks on 35 millimeet-rit ajalehe ühel veerul.

Arstil on lubatud panna välja vastuvõtukoha tähistami-seks maja välisküljele üks silt, mõõdetega, mis kombeks koha-likel arstidel, kusjuures sildi suuruse lubatavaks ülemmää-raks on 35×25 sentimeetrit. Peidetud asendis oleva vastu-võtukoha tähistamiseks on lubatud maja käikudes, hoovil või õuel seada üles juhtsildid arsti nimega, kohal kombeks olevas suuruses, kuid mitte ületades sildi mõõdet, mis lubatud maja välisküljel. Arsti vastuvõtukoha korteriuksele on lubatud seada üles silt, mis suuruselt ei või ületada hoone välisküljel asetuva sildi mõõteid. Vastuvõtukoha muutmise korral ar-stile on lubatud pidada endise vastuvõtukoha hoone väliskül-jel eeltähendatud suuruses silti kuni pool aastat. Arstile on lubatud kuulutustes ja siltidel avaldada peale oma nime ning teadusliku kraadi, kutse- ja ametinimetuse: kehtivate mää-ruste korras omandatud eriala nimetust, kõnetunde, vastu-võtukohta ja telefoninumbrit. Muude andmete avaldamine on keelatud.

Eriarsti nimetuse, eriarstlikkude toimingute, eriaparatuu-ride ja kabinettide kuulutamine on lubatud kehtivate mää-ruste korras eriarsti kutse omandanud arstidele.

Maal liiklemisteedel rahvusvaheliste liiklemismärkide kor-ras ülesseatud Punase Risti märgiga esmasabi-andmise koha tähistel on lubatud avaldada ainult esmasabi andmise punkti asukoht. Arsti nime avaldamine neil tähistel on keelatud.

§ 19. Populaarteaduslikel loenguil arst peab piirduma ainult tõsiste teaduslike küsimuste ettekandmisega ja hoiduma küsimuste ebateaduslikust käsitlemisest.

§ 20. Arstile on keelatud oma praktika laiendamise otsarbel iseseisvalt, ilma kohalikkude arstlikkude organisatsioonide nõusolekuta, anda soodustusi või eelistusi mõnedele isikutele ja võtta teistelt arstelt soodustusi haigete saatmiseks nendele.

Eriarstele haigete saatmine ei tohi toimuda mingi tasusaamise või pärastise honorarijagamise alusel.

§ 21. Arstil on keelatud abitarvitajate kestvalt kirja- või telefoniteel ning kolmandate isikute kaudu abistamine; arstil on keelatud abitarvitajaid ravida rändsüsteemil.

§ 22. Väljaspool oma elukohta või tegevuspiirkonda arst võib avada abitarvitajate vastuvõtmise ainult peale selleks nõusoleku saavutamist kohalikult arstideseltsilt resp. kohalikelt arstelt.

§ 23. Arst, sõites puhkusele supelkohta või maale, peab hoiduma seal regulaarsest arstlikust tegevusest kohalikkude arstide huvides. Erandiks on supel- ja ravikohad, kus maksev teissugune uus.

§ 24. Abitarvitajatelt tasu võtmisel arst peab end hoidma kohal maksvate tasunormide piirides ja ei tohi teha allapakumisi. Arstil on lubatud tasu määramisel, pidades silmas abitarvitajate majanduslikku seisukorda, vaesemaile kodanikele alandada maksu või tasust hoopis loobuda. Samuti arstil on lubatud ravitasu alal teha soodustusi rohuteadlasile, hambaarstele, õdedele, velskeritele, ämmaemandatele ja masseerijatele. Arstid ja nende ülespidamisel ning nende juures elavad lähemad perekonnaliikmed ravitakse tasuta. Lähemate perekonnaliikmete hulka kuuluvad arsti abikaasa, alaealised lapsed ja töövõimetud vanemad.

§ 25. Arstil on lubatud nimetada end eriarstiks ainult siis, kui ta tõepoolest on omandanud erihariduse vastaval alal sellekohaste seaduste või määruste kohaselt.

3. Arstide omavahelised suhted.

§ 26. Arst peab panema suurimat rõhku heale läbisaamisele teiste arstidega ja hoiduma kõigest, mis võib rikkuda kollegiaalset vahekorda; selleks arst peab suhtuma teistele arstidele aumeheliku viisakusega ja peentundlikkusega, hoiduma kutsealalises tegevuses piinlikult igasuguseist ebakorrektsustist ja ebaväärilikest võttest ning kergemeelseist, halvaks panevaist või alandavaist väljendusist teise arsti isiku või tema teadmuste või raviviiside kohta nii arstide endi vahel kui ka väljaspool.

§ 27. Arst on kohustatud temal teiste arstidega tekkinud tüliküsimused ja lahkarvamused lahendama viimastega omavahel. Tüliküsimuste lahendamine toimub aukohtute kaudu, millede otsused on vastuvaidlematud. Aukohtule mõnede asjaolude teatavaks saamisel, mis laseb oletada arstide distsiplinaarikohtu kompetentsi kuuluvat eksimust, aukohtu esimees on kohustatud asja tegema teatavaks Arstide Koja distsiplinaarikohtule. Arstide vahelised nii kutsealalised lahkarvamused kui ka üldiselt omavaheliste vahekordade lahendamised ei tohi põhjustada avalikku poleemikat ega kanduda mingil kujul mitteametlikesse trükitoodetesse.

§ 28. Arst võib võtta teise arsti ravimisel oleva haige ravimise haige kodus alaliselt oma peale ainult sel juhul, kui ta sai kinnituse, et arsti vahetus on haige poolt kavatsatud. Raviva arsti mitte-kättesaamise korral juurdekutsutud arst teeb seal ainult kõige hädavajalikumad korraldused, teatab võimalikult oma visiidist ravivale arstile ja jätab viimasele edaspidise ravi. Oma kabinetis arst võib võtta vastu kõiki haigeid.

§ 29. Kollegiaalsuse põhimõttel eriarst, võttes üle pikema ravi või operatsiooni, peab astuma ühendusse raviva arstiga resp. abitarvitaja koduarstiga. Lõpetades oma erialalise ravi haige juures, eriarst peab juhtima haige tagasi raviva arsti resp. tema koduarsti juurde ja jätma eventuaalselt vajalikuks osutuva juhtimise mõne teise eriarsti juurde juba raviva arsti resp. tema koduarsti hooleks.

§ 30. Arst, asendades teist arsti, asendamisaja lõppedes peab andma üle asendatavale arstile eranditult kõik asendamisaja haiged, kelle ravi vältub.

§ 31. Kolmandate isikute ülesandel tehtavate kontrollviiside tegemisel kontrolliv arst peab astuma aegsasti ühendusse raviva arstiga ja pakkuma viimasele võimalusi võtta osa kontrollvisiidist.

§ 32. Arst on kohustatud pidama nõu raskemate haiguste või operatsioonide korral arstide-eriteadlastega, kui seda nõuab haige seisund või seda soovivad kas haige või tema omaksed. Haige poolt soovitatud konsiliaararsti juurdekutsumise võib arst lükata tagasi ainult kõige mõjuvama põhjusil. Ka konsiliaararst võib loobuda konsiiliumist ainult suuremate takistuste puhul.

Konsiiliumi pidamiseks vajalikud korraldused teeb raviv arst. Arstide nõupidamine toimub tunnistajaita. Tulemused teatab haigele või tema omastele kas raviv arst või üks konsiliaararstest omavahelisel kokkuleppel. Edasiravimine jääb seniravinud arstile.

Hilineb raviv arst kokkulepitud tähtjast rohkem kui veerand tundi ilma eelneva vabanduseta, võtab konsiliaararst ette läbivaatuse üksinda ja teeb vajalikud korraldused, teatades viimaseist ravivale arstile.

Juhul, kui raviva arsti ja konsiliaararstide vahel tekib lahkarmamus raviviisi alal, raviv arst kas võtab omaks konsiliaararstide ravieeskirjad või keeldub võtmast nendes vastutust enda peale kui ta need peab mitteotstarbekaks või kahjulikuks ravialusele. Viimasel juhul raviv arst teatab haigele, või tema omakseile lahkarmamuse esilekerkimisest ja nõuab teist konsiiliumi. Ta on õigustatud ravist loobuma kui haige või haige omaksed konsultandi ravi eelistavad ja kui nad ei nõustu uue konsiiliumi korraldamisega.

Konsiiliumi puhul võetav honorar määratakse kokkuleppel raviva arstiga.

§ 33. Ükski arst ei tohi keelduda vajaduse korral assisteerimast teisele arstile.

4. Ametikohtadele kandideerimine.

§ 34. Ametikohale kandideerimisel arst on kohustatud selgitama kas koht on vabanenud arstkonna õigekspidamise mõistete kohaselt ja ei ole seejuures rikutud eelmise kohalvaldaja õiguslike huvivid. Vastasel korral arst peab loobuma kandideerimisest. Vaidluse korral neis küsimusis kandideerija on kohustatud arvestama arstkonna esinduse tõekspidamisega.

Arstile on keelatud ametikohale kandideerida, minnes mööda selle ametikoha seadusepärasest arstlikust ülemusest.

5. Lõppeeskirjad.

§ 35. Codex deontologicus medicorum olgu juhtnööriks arstile tema tegevuses ja käitumises. Arstide Koja iga liikme moraalseks kohuseks on hoolitseda selle eest, et kõikjal leiaksid täitmist koodeksi eeskirjad.

§ 36. Käesoleva koodeksi eeskirjade vastu eksijaid Koja liikmeid karistatakse Arstide Koja Distsiplinaarkohtu poolt Arstide Koja Seaduse § 31. alusel.

§ 37. Käesolev koodeks astub kehtivusse kaks nädalat peale avaldamist „Eesti Arstis“.

H. U u s t a l u.

Koja Nõukogu juhataja.

A. L ü b e k.

Koja esimees.

P. J o h a n s s o n.

Sekretär.

A

43542

124 184